

L'any del cromo

A les nostres infàncies un dels primers esquers del consum que mossegàvem eren els cromos. Inevitablement associem la paraula cromo amb l'avidesa d'obrir l'embolcall de la teula de xocolata. Una altra cosa, ja més difícil, era completar l'àlbum; el darrer cromo costava de fer, com un recordatori que el col·leccionisme no té un horitzó fàcil ni immediat. El cromo, l'estampa, el sant, eren els noms que els petits de moltes generacions vàrem dictar al diccionari. La gent gran, sempre més distingida que els vailets, li varen dictar el nom de cromolitografia, ja més refinat.

Per bé que els cromos i les seves evolucions

enalteix una tradició lúdica-cultural que es fa entranyable.

Girona i la seva història és una obra realitzada a consciència per professionals diversos que han donat el to exacte al fons i a la forma. El doctor Enric Mirambell ens porta des del paleolític inferior fins a la recent Universitat de Girona a través d'un text exquisidament didàctic en el sempre difícil compromís de reduir a mitja dotzena de ratlles per

Salida o Saque

El juego de foot-ba unos 60 metros de am mente, cubierto de ce por una línea que señ cual parte el campo p

que es a su vez velota siendo raria lo cual or de bando 4 metros del b que se haya hecho dich off ni hasta entonces le está permitido a gador de los dos bandos atravesar el campo en dirección al goal opuesto.

EL NÉCTAR (CUENT

La tempestad estall zó a caer como si l tierra. Los relámpa los truenos hacian dos pequeños pen les habia guiado : fortable, pero ; metido !Lo que e. mas que la boca de un ... en aquel momento bostezaba a causa o tito voraz que le consumia. Sin duda debieron ha cerle cosquillas nuestros dos heroes al corretear sobre su lengua porque dando un estornudo, lan zóles al espacio por las fosas nasales....

XOCOLATES FINS

Estree Casas
St. Feliu de Pallarols
(Prov de Girona)

Chocolate TORRAS

alimento natural

Bañolas

temàtiques i tècniques sempre han estat presents entre nosaltres, ara han fet una reentrada solemne. L'aparició de l'àlbum *Girona i la seva història* té tot el valor d'una eina pedagògica de qualitat, ensems que recupera i

cromo els fets històrics i ciutadans, tan extensament coneguts per l'autor, per la seva doble condició d'historiador i cronista oficial de la ciutat. El

*Els cromos de Girona,
una eina pedagògica
de qualitat.*

disseny gràfic de Magda Pujolàs
i les il·lustracions de les planes
de Maria Perelló posen a
l'àlbum la guspira de curiositat

que engresca a conèixer el fil conductor d'aquella diversitat de gent allí dibuixada. I el fil és, justament, la història de Girona i dels gironins que va entrant, que aprèn, doncs, amb els 180 cromos de la col·lecció, que són fotografies meravelloses de Josep Ma. Melció i d'alguns arxius. Són fotografies amb la particularitat, moltes d'elles, d'acostar-nos a indrets, obres, personatges i documents que els mateixos gironins no coneixem pas del tot.

L'àlbum s'ha dotat amb una dinàmica molt pròpia que entronca amb la tradició del gènere: si sempre era costós d'aconseguir el darrer cromo

*Els cromos
de Girona,
una eina
pedagògica
de qualitat.*

que completava un àlbum, ara també s'ha donat un cert aire ritual al cromo número 180 que cal recollir no a les botigues sinó a l'Oficina d'Informació Ciutadana; és la recuperació d'aquell valor de cirereta del pastís, com un sentiment de premi. Un joc complementari amb 60 preguntes va lligat amb la història narrada per l'àlbum, un concurs participatiu. Però ara el premi es magnífica, a tenor de l'època actual, amb uns viatges a Nova York, a Eurodisney, a Andorra i una abundància de pins.

Més enllà de l'aparició de l'àlbum i del molt digne tractament editorial que ha rebut, hi ha un fet sociològic que s'ha pogut observar clarament a Girona. Aquests mesos en què l'àlbum ha estat llançat al carrer hi ha una veritable ruta del cromo, l'al·licient esperonat

d'aconseguir un número i qui sap si d'obrir uns ulls com unes taronges davant una botiga ignorada o d'una placa de carrer desconegut. Nois i noies, estols de caçacromos, pares que acompanyen els més petits, recorren les primeres passes d'un món, el del col·leccionisme, que potser s'inicia amb aquest àlbum. Heus aquí una altra cara, una realitat sociocultural: el desvetllament del col·leccionisme, de tan forta tradició entre nosaltres. Fer col·lecció —o arreplec, com diu el diccionari de sinònims, tanmateix ben càlid— té un xic de formigueta, de treball constant i de joc. Tot el col·leccionisme té alguna connotació d'activitat lúdica, és cert; però també ho és que, en aquest país, al darrera de molts il·lustres col·leccionistes i gràcies al seu joc tossut, s'han pogut bastir molts museus que han resultat ser singulars i universals. Quan per Girona es veuen aquests dies tants activistes del cromo, hom pot pensar que tal vegada s'estan educant els grans col·leccionistes de demà. Tot queda ben travat, la descoberta de la història, la divulgació que ens farà aprofundir, i l'obertura a l'exercici del col·leccionisme. En el quotidià de places i carrers fa goig de veure que l'oferta cultural de la ciutat és tan diversa com fascinant.

JORDI DALMAU